

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ : ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ : ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΝΑΤΣΗΣ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ : *Αριστοτέλους, Πολιτικά, 1,12, 1253a29-39*

Φύσει μὲν οὖν ἡ ὁρμὴ ἐν πᾶσιν ἐπὶ τὴν τοιαύτην κοινωνίαν [:τὴν πόλιν]: ὁ δὲ πρῶτος συστήσας μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος. Ὡσπερ γὰρ καὶ τελεωθεὶς βέλτιστον τῶν ζῶων ἄνθρωπός ἐστιν, οὕτω καὶ χωρισθεὶς νόμου καὶ δίκης χεῖριστον πάντων. Χαλεπωτάτη γὰρ ἀδικία ἔχουσα ὅπλα· ὁ δὲ ἄνθρωπος ὅπλα ἔχων φύεται φρονήσει καὶ ἀρετῇ, οἷς ἐπὶ τὰναντία ἔστι χρῆσθαι μάλιστα.

Διὸ ἀνοσιώτατον καὶ ἀγριώτατον ἄνευ ἀρετῆς, καὶ πρὸς ἀφροδίσια καὶ ἐδωδὴν χεῖριστον. Ἡ δὲ δικαιοσύνη πολιτικόν· ἡ γὰρ δίκη πολιτικῆς κοινωνίας τάξις ἐστίν, ἡ δὲ δικαιοσύνη τοῦ δικαίου κρίσις.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να δηλώσετε την ορθότητα ή όχι των κάτωθι προτάσεων και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με αναφορές από το κείμενο :

- ❖ Ο άνθρωπος συγκρότησε κοινωνία από την ανάγκη επιβίωσης.
- ❖ Ο άνθρωπος είναι το τέλειο ὄν.
- ❖ Η φύση προίκισε τον άνθρωπο με όπλα.
- ❖ Ο άνθρωπος εξαιτίας της φρόνησης υπηρετεί την αρετή.
- ❖ Η δικαιοσύνη φέρει την ευταξία στην πολιτική κοινωνία.

Μονάδες 10

B1. Σε άλλη ενότητα των Πολιτικών ο Αριστοτέλης υποστηρίζει την ύπαρξη της πόλης «εκ φύσεως». Εδώ αναφέρεται σ' εκείνον «που πρώτος τὴν συγκρότησε». Πώς εξηγείται αυτή η αμφισημία εκ μέρους του φιλοσόφου; Αντιφάσκει;

Μονάδες 10

B2. Ποιά η σχέση στον στόχο του ανθρώπου και της πολιτικής κοινωνίας στο εξής απόσπασμα : «Ἡ δὲ δικαιοσύνη πολιτικόν· ἡ γὰρ δίκη πολιτικῆς κοινωνίας τάξις ἐστίν, ἡ δὲ δικαιοσύνη τοῦ δικαίου κρίσις»;

Μονάδες 10

B3. Ποιά η προϋπόθεση, ώστε ο άνθρωπος να τελειωθεί βάσει των εφοδίων που τού έδωσε η φύση; Στην απάντησή σας να συνδυάσετε όσα αναφέρει ο Αριστοτέλης στο κείμενο που σας δόθηκε, αλλά και στο παρακάτω που είναι τα λεχθέντα του φιλοσόφου πριν από το συγκεκριμένο κείμενο :

«Όπως έχουμε ήδη πει πολλές φορές, η φύση δεν κάνει τίποτε δίχως λόγο και χωρίς αιτία. Άς προσέξουμε ύστερ' απ' αυτό ότι ο άνθρωπος είναι το μόνο ζώο που είναι εφοδιασμένο με την ικανότητα του λόγου. Η απλή φωνή δεν εκφράζει, ως γνωστόν, παρά μόνο την λύπη και την ευχαρίστηση· γι' αυτό και υπάρχει σε όλα τα ζώα· η φύση τούς έδωσε, πράγματι, όλη κι όλη αυτήν την ικανότητα, να αντιλαμβάνονται το δυσάρεστο και το ευχάριστο και αυτά να τά κάνουν φανερά το ένα στο άλλο· του λόγου όμως ο προορισμός είναι να κάνει φανερό τι είναι ωφέλιμο και τι βλαβερό και, άρα, τι είναι δίκαιο και τι άδικο· αυτό είναι, πράγματι, που ξεχωρίζει τον άνθρωπο από τα άλλα ζώα : Μονάχα αυτός αντιλαμβάνεται το καλό και το κακό, το δίκαιο και το άδικο και όλα τα άλλα παρόμοια πράγματα —και, φυσικά, η συμμετοχή σε όλα αυτά είναι που κάνει την οικογένεια και την πόλη.»

Αριστοτέλους, Πολιτικά 1253a7-18

Μονάδες 10

B4. Να δηλώσετε την ορθότητα των παρακάτω φράσεων :

- Ο Αριστοτέλης διάβαζε τα βιβλία ιατρικής του πατέρα του.
- Ο Αριστοτέλης κατέβηκε στην Αθήνα να φοιτήσει στην σχολή του Επίκουρου.
- Ο Πλάτωνας αντιπάθησε τον Αριστοτέλη μόλις τον γνώρισε.
- Ο Αριστοτέλης δίδαξε τον βασιλιά Φίλιππο.
- Στα Πολιτικά ο Αριστοτέλης δίνει τον ορισμό του πολίτη.

Μονάδες 10

B5α.

Με ποιές λέξεις του κειμένου έχουν ετυμολογική συγγένεια τα παρακάτω λήμματα : **αυθόρμητος, λυσιτελής, άρθρο, αφοσίωση, έδεσμα, υποταγή.**

Μονάδες 6

B5β. Να δώσετε την σημασία των παρακάτω λέξεων του κειμένου και μετά να τις χρησιμοποιήσετε με διάφορη σημασία σε φράσεις της νέας ελληνικής (σε όποιο γραμματικό τύπο θέλετε, διατηρώντας τους ρηματικούς και πτωτικούς τύπους) : **τελεωθείς, δίκη.**

Μονάδες 4

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ : Δημοσθένους, περι παραπρεσβείας 87-89.

Η επανάπαυση των Αθηναίων δίνει πλεονέκτημα στον Φίλιππο.

Ο λόγος αυτός του Δημοσθένη σχετίζεται με την διαμάχη του με τον Αισχίνη για τα όσα διαδραματίστηκαν κατά την πρεσβεία που είχε αποσταλεί στον Φίλιππο, της οποίας μέλη ήταν και οι δύο, και ο ρήτορας κατηγορήσε τον Αισχίνη για δωροδοκία. Στο απόσπασμα αυτό ο Δημοσθένης κατηγορεί τον Αισχίνη πως καλλιεργεί την επανάπαυση στον αθηναϊκό λαό, ώστε ο Φίλιππος να προετοιμαστεί πολεμικά.

Οὐ τοίνυν εἰ μήπω τῆς Ἀττικῆς ἐπιβαίνει, δεῖ σκοπεῖν οὐδὲ ῥαθυμεῖν, ἀλλ' εἰ διὰ τούτους ἐξουσία γέγονεν αὐτῶ τοῦθ' ὅταν βούληται ποιῆσαι, τοῦθ' ὄρᾶν, καὶ πρὸς ἐκεῖνο τὸ δεινὸν βλέπειν, καὶ τὸν αἴτιον καὶ παρασκευάσαντα τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἐκείνῳ μισεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι. Οἶδα τοίνυν ὅτι τοὺς μὲν ὑπὲρ τῶν κατηγορημένων αὐτῶν λόγους Αἰσχίνης φεύξεται, βουλόμενος δ' ὑμᾶς ὡς πορρωτάτω τῶν πεπραγμένων ἀπάγειν διέξεισιν ἡλίκα πᾶσιν ἀνθρώποις ἀγάθ' ἐκ τῆς εἰρήνης γίγνεται καὶ τὸναντίον ἐκ τοῦ πολέμου κακά, καὶ ὅλως ἐγκώμι' εἰρήνης ἐρεῖ, καὶ τοιαῦτ' ἀπολογήσεται. Ἔστι δὲ καὶ ταῦτα κατηγορήματα τούτου. Εἰ γὰρ ἢ τοῖς ἄλλοις ἀγαθῶν αἰτία τσοσούτων πραγμάτων καὶ ταραχῆς ἡμῖν αἰτία γέγονε, τί τις εἶναι τοῦτο φῆ πλὴν ὅτι δῶρα λαβόντες οὗτοι καλὸν πράγμα φύσει κακῶς διέθηκαν; Τί δ' οὐ τριήρεις τριακόσiai καὶ σκευὴ ταύταις καὶ χρήμαθ' ὑμῖν περίεστι καὶ περιέσται διὰ τὴν εἰρήνην ἴσως ἂν εἴποι. Πρὸς δὴ ταῦτ' ἐκεῖν' ὑμᾶς ὑπολαμβάνειν δεῖ, ὅτι καὶ τὰ Φιλίππου πράγματ' ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονεν εὐπορώτερα πολλῶ, καὶ κατασκευαῖς ὄπλων καὶ χώρας καὶ προσόδων αἱ γεγόνασιν ἐκείνῳ μεγάλαι.

ἐπιβαίνω : βάζω το πόδι μου επί ενός τόπου. / **ἀπάγω (επί συζητήσεως)** : οδηγώ μακρὰν, περιπλέκω, εκτρέπω την συζήτηση. / **δίειμι** : αναλύω. / **αἴτιος-α-ον** : υπεύθυνος, πρόξενος κάποιου γεγονότος. / **πλὴν (ως επίρρημα) + ὅτι, ὅταν, ἐάν,.....** : εκτός του ὅτι... / **διατίθημι** : διαχειρίζομαι, πραγματεύομαι. / **τὰ σκευὴ (επί πλοίων)** : τα αναγκαία για το πλοίο. / **περίειμι (εἰμι)** : απομένω, υπολείπομαι. / **κατασκευὴ** : η ετοιμασία.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να μεταφραστεί από το παραπάνω κείμενο το απόσπασμα : «Οὐ τοίνυν εἰ μήπω τῆς Ἀττικῆς ἐπιβαίνει, δεῖ σκοπεῖν οὐδὲ ῥαθυμεῖν ..... Ἔστι δὲ καὶ ταῦτα κατηγορήματα τούτου.»

Μονάδες 10

A2. Πώς θεωρεί ο Δημοσθένης ότι στην αύξηση της δύναμης του Φιλίππου ευθύνη μεγάλη έχει και ο Αισχίνης;

Μονάδες 10

B1α. Να δοθούν οι υπόλοιποι βαθμοί παραθέσεως των κάτωθι επιθέτων και επιρρημάτων του κειμένου : *δεινόν, πορρωτάτω, ἀγαθῶν, κακῶς, πολλῶ.*

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ

Μονάδες 5

B1β. Να μεταφέρετε τους κάτωθι ρηματικούς τύπους στον ενεστώτα και αόριστο της ίδιας φωνής, διατηρώντας τον γραμματικό τύπο στον οποίο βρίσκονται : *φεύξεται, διέξεισιν, ἔρει, λαβόντες, διέθηκαν.*

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ

Μονάδες 5

B2α. Να αναγνωριστούν οι δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις του κειμένου ως προς την φύση και την θέση.

Μονάδες 7

B2β. Να αναγνωριστούν και να αναλυθούν οι κάτωθι μετοχές του κειμένου : *βουλόμενος, λαβόντες.*

Μονάδες 3